

Қазақстан Республикасының әуежайларында ұшуды авариялық-құтқару тұрғысынан қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2015 жылғы 26 наурыздағы № 325 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 29 қазанда № 12216 болып тіркелді

«Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 14-бабы 1-тармағының 41-49) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының әуежайларында ұшуды авариялық-құтқару тұрғысынан қамтамасыз ету қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Азаматтық авиация комитеті (Б.К. Сейдахметов):

1) осы бұйрықтың заңнамада бекітілген тәртіппен Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күннің ішінде оның көшірмелерін мерзімді баспа басылымдарында және «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесіне ресми жариялауға жіберуді;

3) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің интернет-ресурсында және мемлекеттік органдардың интранет-порталында орналастырылуын;

4) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Заң департаментіне осы бұйрықтың 2-тармағының 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Инвестициялар және даму министрінің
міндетін атқарушы Ж. Қасымбек

« К Е Л І С І Л Д І »

Қазақстан Республикасының
Ішкі істер министрі

2015 жылғы 28 қыркүйек

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы
И н в е с т и ц и я л а р ж әне
д а м у м и н и с т р і н і ң м і н д е т і н
а т қ а р у ш ы н ы ң 2 0 1 5 ж ы л ғ ы
2 6 н а у р ы з д а ғы № 3 2 5
бұйрығымен бекітілген

Қазақстан Республикасының әуежайларында ұшуды авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасының әуежайларында ұшуды авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңының 14-бабы 1-тармағының 41-49) тармақшасына с ә й к е с ә з і р л е н д і .

2. Қағидалар Қазақстан Республикасының әуежайларында ұшуды авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету тәртібін белгілейді.

3. Осы Қағидаларда пайдаланылатын терминдер мен анықтамалар:

1) авариялық-құтқару жұмыстары - апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемелеріне уақтылы көмек көрсетуге бағытталған іс-шаралар кешені;

2) әуежай аумағы - әуежай күштерімен және құралдарымен авариялық-құтқару жұмыстары жүзеге асырылатын жер немесе су учаскелері.

4. Ұшуды авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету әуежай аумағында авариялық-құтқару жұмыстарын ұйымдастыру мен орындауға бағытталған.

5. Авариялық-құтқару жұмыстары авиациялық оқиға әуежай аумағында болған және апатқа ұшыраған адамдар мен әуе кемесін іздестіруге қажеттілік болмаған жағдайда жүргізіледі, оған мыналар кіреді:

1) әуежай аумағында апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемесінің жолаушыларын және экипажын құтқару;

2) зардап шеккендерге бастапқы медициналық көмек көрсету және оларды медициналық мекемелерге эвакуациялау;

3) әуе кемесіндегі өртті сөндіру.

6. Авариялық-құтқарумен қамтамасыз етуді әуежайдың іздестіру және ұшуды авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету қызметі ұйымдастырады.

7. Әуежайдың авариялық-құтқару күштері мен құралдарын күшейту мақсатында

авариялық-құтқару командалары (бұдан әрі - АҚК) жасақталады.

8. Әуежай аумағында авариялық-құтқару жұмыстарын ұйымдастыру үшін әуежайда авариялық-құтқару жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі нұсқаулық әзірленеді, ол әуежай ауданында орналасқан өзара іс-қимылдағы азаматтық авиация ұйымдарымен келісіледі және оны әуежай басшысы бекітеді.

2. Авариялық-құтқару жұмыстарын ұйымдастыру және орындау тәртібі

9. Әуежай аумағында авариялық-құтқару жұмыстарын әуежай басшысы ұйымдастырады.

Авиациялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тікелей басшылық жасау әуежай басшысының орынбасарына немесе әуежай басшысының бұйрығымен тағайындалатын басқа тұлғаға жүктеледі.

10. Авариялық-құтқару жұмыстары:

- 1) апатқа ұшырау жағдайындағы әуе кемесінің алдағы қонуы туралы хабар алған кезде;
- 2) авиациялық оқиға кезінде;
- 3) өзара іс-қимылдар жоспарына сәйкес мемлекеттік органдар мен ұйымдардың талаптары бойынша;
- 4) әуежай басшысының нұсқауы бойынша жүргізіледі.

11. АҚК штаттық және штаттан тыс құрамалардан (жасақтардан) тұрады. Азаматтық авиация ұйымының өртке қарсы қызметінің және ұшуды іздестіру авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету қызметінің (бұдан әрі - ҰИАҚҚК) құралдары мен күштерінің құрамынан штаттық өрттен құтқару жасағы құрылады.

Әуежайдың әрбір ауысымында медициналық, әуеайлақтық, инженерлік-авиациялық қызметтердің (бұдан әрі - ИАҚ), тасымалдарды ұйымдастыру, арнайы көлік қызметтерінің, полицияның желілік бөлімі қызметкерлерінен штаттан тыс авариялық-құтқару бөлімшесі құрылады.

12. Өрттен құтқару жасағына өртке қарсы қызметтің құрамынан өрт құтқарушылар кіреді және мыналармен:

- 1) өрт автомобильдерімен;
- 2) фюзеляжды ашуға арналған аспаппен;
- 3) жылу шағылыстырғыш костюмдермен;
- 4) газдан, түтіннен қорғайтын құралдармен;
- 5) жолаушы креслоларының байлайтын бауларын кесуге арналған пышақтармен;
- 6) өрт автомобильдерін жинақтау ведомосіне сәйкес шанцтік аспаппен жарандырылады.

Өрттен құтқару жасақтарын жарақтандыру жергілікті жағдайға және жаңа авариялық-құтқару құралдарының келіп түсуіне байланысты өзгертіледі және

т о л ы қ т ы р ы л а д ы .

Жасақтың жеке құрамының саны әуежай сыныбын негізге ала отырып, әуежайдың АҚК саны нормативімен анықталады, өрт автомобильдерінің саны әуеайлақты қажетті өрттен қорғау деңгейі санатымен анықталады.

13. ИАҚ жасағы мыналарға арналған:

1) апатқа ұшыраған әуе кемесінің негізгі және авариялық шығу жолдарын ашуды қамтамасыз ету және қажеттілігіне қарай өрттен құтқару жасағымен бірлесіп қосымша шығу жолдарын жасау;

2) әуе кемесі салонын желдету;

3) әуе кемесінен және авиациялық оқиға орнынан зардап шеккендерді эвакуациялау кезінде көмек көрсету;

4) авиациялық оқиға орнынан әуе кемесін эвакуациялау.

ИАҚ жасағы авариялық-техникалық жабдықпен жарақтандырылады.

14. Тасымалдауларды ұйымдастыру қызметінің жасағы авиациялық оқиға орнынан жолаушыларды қабылдауға, есепке алуға және тасымалдауға, сондай-ақ әуе кемесінен жүктермен багажды түсіруге арналған және осы міндеттерді орындауды қамтамасыз ететін техникалық құралдармен жарақтандырылады.

15. Әуеайлақ қызметінің жасағы әуе кемесінің экипажына авиациялық оқиға орнынан зардап шегушілерді эвакуациялауға, өрт сөндірушілер мен құтқарушыларға өртті сөндіру мен жоюда көмек көрсетуге, сондай-ақ авиациялық оқиға орнынан әуе кемесінің ИАҚ жасағымен бірлесіп эвакуациялауға және әуеайлақтың ұшу алаңын жұмыс жағдайындағы қалпына қайтадан келтіруге арналған.

Жасақ жоғарыда көрсетілген міндеттерді орындауды қамтамасыз ететін қажетті техникалық құралдармен жарақтандырылады.

16. Мамандандырылған көлік қызметінің жасағы жасақтарды авиациялық оқиға орнына немесе жиналу пунктіне уақтылы жеткізу мақсатында табельге сәйкес АҚК жасағын автокөлік құралдарымен қамтамасыз етуге арналған.

17. АҚК жасағының аға жетекшісі, болып әуежайдың ҰИАҚҚҚ бастығына бағынысты, ал авариялық-құтқару жұмыстары кезінде жұмыстардың тікелей басшысына бағынысты болатын тиісті ауысым бастықтары тағайындалады.

18. А Қ К а ғ а ж е т е к ш і с і :

1) әуе айлақтың ауданын және ауданның жұмыс схемасын білуі;

2) өз жасағының жеке құрамын білуі және олармен іздестіру және авариялық-құтқару жұмыстарын өткізу бойынша сабақтар мен жаттығулар өткізу;

3) жасақтардың қызметкерлерімен әуе кемелерінің құрастыру схемаларын (схемалар мен плакаттар болуы), авариялық-құтқару жабдықтарының орналасқан жерін және оларды жұмыс жағдайына келтіру тәсілдерін, негізгі және авариялық шығу жолдарын, фюзеляждың сыртқы қаптамасын ашу орындарын зерделеуі;

4) жасақты авариялық-құтқару жұмыстарын өткізу үшін қажетті құралдармен және

жарақтармен жабдықтау үшін шаралар қабылдауы;

5) кезекшілікке тұрар кезде жасақ қызметкерлерінің болуын, сондай-ақ авариялық-құтқару жабдықтар мен жарақтарының жарамдылығын және болуын тексеруі. Жасақтың дайындығы туралы азаматтық авиация ұйымының өндірістік-диспетчерлік қызметіне (бұдан әрі - ӨДК) және авариялық-құтқару жұмыстарының басшысына хабарлауы;

б) жасақтың авиациялық оқиға орнына немесе жиналу орнына авариялық-құтқару жарағы және техникасымен уақтылы келуін қамтамасыз етуі;

7) авиациялық оқиға орнында өз жасағының іс-қимылдарына жеке басшылықты жүзеге асыруы қажет.

19. Жасақтарды жинау үшін «Дабыл» және «Дайындық» хабардар ету сигналдары қолданылады.

Авиациялық оқиға кенеттен болған жағдайда немесе апатқа ұшыраған әуе кемесінің аталған әуеайлақта күтілетін қонуына 30 минуттан аз уақыт қалғанда «Дабыл» сигналы беріледі.

Апатқа ұшыраған әуе кемесінің аталған әуеайлақта күтілетін қонуына 30 минут және одан көп уақыт қалғанда «Дайындық» сигналы беріледі.

20. «Дабыл» сигналы бойынша АҚК барлық жасақтары өз жарақтарымен авиациялық оқиға орнына немесе хабарлаған кезде көрсетілген шаршыға нормативтік уақытта келеді және авариялық-құтқару жұмыстарына кіріседі.

21. «Дайындық» сигналы бойынша АҚК барлық жасақтары өз жарақтарымен жиналу орнына келеді және одан әрі авариялық-құтқару жұмыстары басшысының бұйрығын күтеді.

22. «Дабыл» немесе «Дайындық» сигналдарын беру туралы шешім қабылдауды:

1) әуеайлақ ауданындағы әуе қозғалысына тікелей басқаруды жүзеге асыратын диспетчер;

2) ұшу басшысы;

3) әуежайдың басшысы;

4) әуежайдың ҰИАҚҚК басшысы жүзеге асырады.

23. «Дабыл» немесе «Дайындық» сигналдарын хабарлау қозғалыс қызметі «Керней» типті арнайы хабарлау аппаратурасын немесе белгіленген хабарлау схемасына сәйкес АҚК барлық жасақтарына бір уақытта хабарлаудың басқа да типті хабарлау жүйесін қолданумен немесе айналымдық байланыс бойынша жүзеге асырады.

Жасақтарды хабардар ету уақыты 25 секундтан аспауы тиіс. Әрбір әуежайда қайталанатын хабарлау жүйесі көзделеді.

Хабарлау кезінде:

1) апатқа ұшыраған әуе кемесінің нөмірі және типі;

2) оқиға сипаттамасы;

3) авиациялық оқиға болған шаршы нөмірі (координаталық кесте бойынша әуеайлақ

және оның маңы аумағының схемасына);
4) әуе кемесінің бортындағы жолаушылар саны;
5) әуе кемесінің бортындағы жүктің болуы, сипаттамасы және қауіптілік дәрежесі көрсетіледі.

Қосымша деректер мен ақпараттың алынуына қарай, жиналу орнына қозғалған кезде АҚК жасақтарына олар радио арқылы хабарланады.

24. «Дабыл» немесе «Дайындық» сигналдарын қабылдағандығы туралы растауды АҚК штаттық және штаттан тыс жасақтарының басшылары ӨДҚ арқылы авариялық-құтқару жұмыстарының басшысына баяндайды.

Авариялық-құтқару күштері мен құралдарының дайындығы туралы растаудың түсуіне қарай, авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы әуежай басшысына авариялық-құтқару күштері мен құралдарының жұмысқа дайындығы туралы баяндайды.

25. Өзара іс-қимылдағы күштер мен құралдарды шақыру авариялық-құтқару жұмыстары басшысының нұсқауы бойынша жүзеге асырылады.

26. Авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы «Дабыл» немесе «Дайындық» сигналдарын алғаннан кейін:

1) әуе қозғалысын басқарушы диспетчермен (ұшулардың басшысымен) байланыс орнату және жағдайды нақтылауы;

2) авиациялық оқиға орнына 5 минуттан аспайтын уақытта келуі (ұшу және қону курсы бойынша ұшу-қону жолағының шет жағынан оның 1000 м шамасында қашықтықта болуы);

3) жағдайды бағалау, авариялық-құтқару күштері мен құралдарының жеткіліктілігін талдау. Қажеттілігіне қарай өзара іс-қимылдағы күштер мен құралдарды шақыру туралы нұсқау беруі;

4) АҚК жасақтарының және тартылған қосымша күштер мен құралдардың іс-қимылдарын тікелей басқару және олардың іс-қимылдарын реттеуді жүзеге асыра отырып, авариялық-құтқару жұмыстарын өткізуде тиімділік пен ұйымдастырушылықты қамтамасыз етуі;

5) оқиға орнына коршау және жүргізіліп жатқан жұмыстардың хронометражын ұйымдастыруы;

6) әуежай басшысына авариялық-құтқару жұмыстарының барысы және қажетті көмек туралы баяндауы қажет.

27. Авиациялық оқиға орнында АҚК, егер жағдай мүмкіндік берсе, авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы құтқарушылар мен экипаждың іс-үйлестіру мақсатында, апатқа ұшыраған әуе кемесінің экипажымен радио немесе желі байланысын (ұшақтық-сөйлесу қондырғысы бойынша) орнатады.

Жолаушылар мен экипажды құтқару үшін барлық жағдайда ең алдымен борттық авариялық-құтқару жабдығының барлық кешені: басқыштар, арқандар, науалар және

басқа да авариялық-құтқару жабдықтары пайдаланылады.

28. Авиациялық оқиға орнында өрттен құтқару жасағы мен құтқарушылардың іс-қимылдарына:

1) егер алынып тасталған немесе ақауы бар шассилі әуе кемесінің қонуы күтілген болса, ұшу-қону алаңын көбік қабатымен жабу арқылы дайындау. Ұшу-қону алаңын көбікпен жабу туралы шешімді, қажетті уақыт пен жабдықтың жеткіліктілігін негізге ала отырып, авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы қабылдайды;

2) салондағы температураны төмендету мақсатында бір уақытта фюзеляжды салқындатумен әуе кемесіндегі өртті сөндіру;

3) авариялық шығу жолдарын ашу және қажет болған жағдайда фюзеляждың сыртқы қаптамасын ашу;

4) фюзеляждың ішіне кіру, шығу жолдары, ойылған орындар, ойықтар арқылы адамдарды босату және оларды әуе кемесінен эвакуациялау кіреді.

29. Авариялық әуе кемесінен жолаушыларды эвакуациялау бойынша ИАҚ жасағының іс-қимылына мыналар кіреді:

1) негізгі және авариялық шығу жолдарын, ал олар қарысып қалған жағдайда тиісті техникалық құралдар (дискілі ара, балталар және басқа да жарақтар) көмегімен белгілеген орындарда фюзеляжды ашу;

2) әуе кемесінің бортына өту және жердегі немесе борттық авариялық басқыштарды және басқа да эвакуациялау құралдарын орнату;

3) әуе кемесін тастап шығуда экипаж мүшелері мен жолаушыларға көмек корсету және өз бетімен қозғалуға қабілетсіз адамдарды эвакуациялау.

30. Авариялық әуе кемесінде өртті сөндіру мен одан адамдарды эвакуациялау кезінде мынадай қауіпсіздік шаралары сақталуы тиіс:

1) фюзеляжды ашу және әуе кемесінен зардап шеккендерді шығару кезінде АҚК жеке құрамын зақымдамау және зардап шеккендерге қосымша жарақат түсірмеу үшін сақтық шаралары сақталуы тиіс;

2) өртті сөндіру және эвакуациялау кезінде АҚК жасағының жеке құрамы қорғану жарағын қолдануы тиіс (жылу қорғағыш костюмдер, тыныс алу аппараттары);

3) әуе кемесінен адамдарды эвакуациялау процесінде өрттен құтқару жасағының жеке құрамы өрттің қалған ошақтарының таралып кетуінің алдын алып, оған бақылау жасауды қамтамасыз етеді;

4) жолаушылар мен экипаж мүшелерін эвакуациялағаннан кейін өрттен құтқару жасағы өрттің қалған ошақтарын өшіріп, әуе кемесінің бортында ешкімнің қалмағанына көз жеткізу үшін жолаушы салондарының және экипаж кабинасының, ас бөлмесінің, дәретхананың, багаж үй-жайының және гардеробтың көрінбейтін орындарын тексеруі тиіс;

5) жарақат алған жолаушылар мен экипаж мүшелері қауіпсіз орынға (жанып жатқан әуе кемесінен 100 м жақын емес жел жағына) эвакуациялануы тиіс. Эвакуациялаудың

қауіпсіз орнын медициналық жасақтың аға жетекшісімен бірге авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы анықтайды;

б) егер жолаушылар саны және экипаж құрамы туралы мәліметтер болса, оларды әуе кемесінен эвакуацияланғандар санымен салыстыру қажет. Айырмашылықтар болған жағдайда, барлық зардап шеккендерді тапқанша іздестіруді жалғастыру қажет;

7) өрттен құтқару және медициналық жасақтар оқиға орнында авариялық-құтқару жұмыстары толық аяқталғанға дейін болуы тиіс.

31. Медициналық жасақтың аға жетекшісі «Дабыл» немесе «Дайындық» сигналдарын алғаннан кейін:

1) авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы арқылы жағдайды нақтылағаннан кейін денсаулық сақтау органдарының өзара іс-қимыл жасайтын күштері мен құралдарын шақырады;

2) құралдарымен шабаданды тиеуді ұйымдастырады;

3) есірткі препараттары салынған буманы (егер ол бөлек сақталса), фургон кілті мен эвакуациялау жоспарын алып қояды;

4) оқиға орнына келеді;

5) авариялық-құтқару жұмыстарының басшысымен бірге зардап шеккендерді жинау пункті үшін орын (әуе кемесінен 100 м жақын емес) таңдайды және танымдық белгілерді қояды;

б) қажеттілігіне қарай, авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы арқылы әуежай үй-жайларында зардап шеккендерді уақытша жинақтау пункттерін ұйымдастырады;

7) зардап шеккендерге медициналық көмек көрсету жөніндегі медициналық жасақтың жұмысын ұйымдастырады, осы жұмысқа тікелей қатысады;

8) зардап шеккендерді көлікпен эвакуациялаудағы сұрыптауды басқарады;

9) сыртқы жағдайлардың жағымсыз әрекетінен зардап шеккендерді қорғау жөнінде шаралар қабылдайды;

10) қаза болған жолаушылар мен экипаж мүшелерінің мәйіттерін жинау орнын анықтайды;

11) авариялық-құтқару жұмыстары басшысымен тұрақты байланысты орнатады және жұмыс барысы туралы оған ақпарат береді.

32. Суда авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу үшін жағалаудағы әуежайларда:

1) ұшу және қонуға отыру су үстінде жүргізілетін әуеайлақтарда қажетті катер санымен суда құтқару станциялары;

2) суда құтқару құралдары (салдар, жилеттер, құтқару дөңгелектері, қол прожекторлар және мегафондар) болады.

Судан құтқару станцияларының жеке құрамы суда апатқа ұшырағандарды құтқару тәсілдері және оларға алғашқы көмек көрсету бойынша арнайы оқудан өтеді.

33. Су астында авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу үшін сүңгуір құрамалары (

